

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Miljödomstolen

DOM
2008-09-24
Meddelad i Växjö

Mål nr M 475-08

KLAGANDE

Björstorps Träförädling HB

MOTPART

Hässleholms kommun
Miljönämnden
Stadshuset
281 80 Hässleholm

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsens i Skåne län beslut 2008-01-18 i ärende nr 505-41585-07, se bilaga 1

SAKEN

Förelägganden om efterbehandlingsåtgärder m.m.

DOMSLUT

Miljödomstolen avslår överklagandet.

YRKANDEN M.M.

Björstorps Träförädling Handelsbolag, nedan benämnt bolaget, har yrkat att miljödomstolen skall upphäva länsstyrelsens och miljönämndens beslut och befria bolaget från att utföra de åtgärder som angivits i miljönämndens föreläggande.

Som grund för sitt överklagande har bolaget anfört i huvudsak följande. När det gäller de förelagda skyddsåtgärderna, inhägnad och övertäckning till förebyggande av spridningsrisken av dioxin, anser bolaget att nyttan med dessa åtgärder inte står i proportion till kostnaderna för desamma. Kostnaderna för dessa åtgärder kommer att uppgå till 75 000 – 100 000 kronor. Därtill beräknas kostnaderna för att upprätta en saneringsplan att uppgå till 50 000 – 75 000 kronor. Bolaget saknar i princip helt

Dok.Id 97914

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 81 351 03 VÄXJÖ	Kungsgatan 8	0470-868 00 E-post: miljodommstolen.vaxjo@dom.se	0470-868 40	måndag – fredag 09:00-12:00 13:00-15:00

tillgångar. Varken bolaget eller bolagsmännen, som är i 80-årsålderna, har ekonomiska möjligheter att efterkomma beslutet.

Vad gäller del två av föreläggandet, d.v.s. skyldigheten att redovisa en saneringsplan för de områden som förorenats med arsenik, koppar och krom samt pentaflorfenol och dioxin anser bolaget att länsstyrelsen i sitt beslut inte tillämpat jämnings/skälighetsbestämmelsen i 10 kap 4 § miljöbalken på ett korrekt sätt. Enligt bolaget skall en korrekt tillämpning av den bestämmelsen göras i två från varandra skilda steg. Först skall en objektiv bedömning göras. Den skall knyta an till föroreningarna i sig, bl.a. typ, utbredning, halter, tänkbara efterbehandlingsåtgärder samt kostnader för dessa. En sådan bedömning tycks länsstyrelsen ha gjort varvid de kommit fram till att ”nyttan av saneringsplan måste anses överstiga kostnaderna att utföra den”, vilket bolaget i sig bestrider. Härfter skall en subjektiv bedömning göras i det enskilda fallet, varvid det skall beaktas hur lång tid som förflutit sedan föroreningarna ägde rum, vilken skyldighet den ansvarige hade att förhindra framtida skadeverkningar, och omständigheterna i övrigt. Någon bedömning i denna del synes länsstyrelsen inte ha gjort. Länsstyrelsen har förvisso angett att ”bolaget bedrev verksamhet på aktuell fastighet fram till 2005” vilket man synes ha lagt bolaget till last vid sin s.k. skälighetsbedömning. Bolaget menar emellertid att frågan om hur långt fram i tiden verksamheten i sig har bedrivits på platsen är irrelevant i detta sammanhang. Vad som är relevant och som skall beaktas i denna del av skälighetsbedömningen är hur lång tid som förflutit sedan föroreningarna ägde rum, vilket naturligtvis inte behöver vara liktydigt med hur länge verksamheten som sådan har bedrivits. Som angivit i bolagets överklagande till länsstyrelsen bedrevs doppningsverksamheten under åren 1978 och 1986. Föroreningarna är således förhållandevis gamla. Därtill kommer att kraven på åtgärder har framställts först år 2007, mer än 20 år efter det att bolaget upphörde med doppningsverksamheten på fastigheten. Enbart tidsaspekten motiverar en jämkning av bolagets ansvar.

Vad som utöver den felaktiga tillämpningen av jämningsbestämmelsen är särskilt anmärkningsvärt är att länsstyrelsen överhuvudtaget inte beaktat de två övriga jämningsgrunderna, d.v.s. vilken skyldighet bolaget hade att förhindra framtida

skadeverkningar och omständigheterna i övrigt. Bolaget hemställer att miljödomstolen prövar dessa grunder utifrån följande förhållanden.

Vad gäller följsamheten med dåtidens krav är frågan huruvida bolaget efterlevt de tillstånd som fanns för verksamheten, och de villkor som tillståndet var förknippat med. Det finns i det här avseendet inga omständigheter som kan läggas bolaget till last. Det skall vidare ske en bedömning av den allmänna aktsamheten utifrån vad som kunde krävas av ett motsvarande företag i enlighet med dåtidens kunskap och branschpraxis. När det gäller doppningsverksamheten och i synnerhet den tömning som gjordes 1986 så skedde denna helt i enlighet med dåtidens krav och kunskaper och i enlighet med länsstyrelsen anvisningar, d.v.s. med ett reningsfilter som skickades till SAKAB. Varken bolaget, länsstyrelsen eller någon annan hade uppenbarligen skäl att misstänka att detta förfarande, eller hur verksamheten i övrigt bedrevs, kunde vara olämpligt. Bolaget har således så sent som år 1986 uppenbarligen från myndighetshåll inte ansetts ha ett ansvar för att förhindra framtida skadeverkningar från dioxinföroreningar på fastigheten och får därmed anses ha fullgjort sitt åtagande i denna del. Även bedömningen av detta kriterium medför således att bolagets förkommande ansvar skall jämkas.

Under 1980-talet anlade kommunen en reservvattentäkt 60 meter från bolagets anläggning trots vetskap om att verksamheten på anläggningen innefattade tryckimpregnering och doppning. Det skall framhållas att bolaget redan år 1984 skriftligen till länsstyrelsen framhöll det olämpliga i kommunens placering av reservvattentäkten. Att det anlagts en reservvattentäkt i nära anslutning till sågverket talar enligt bolaget för att man från myndighetshåll inte sett några risker med detta, vilket i sin tur leder till slutsatsen att verksamheten som sådan inte ansågs särskilt miljöstörande vid den tidpunkten. Det är enligt bolaget reservvattentäkten i förening med den syn på föroreningarna som myndigheterna idag tycks ha, som inneburit en ändrad riskklassificering av området. Detta påverkar i sin tur omfattningen av en kommande efterbehandling och därmed kostnaden för densamma. Bolaget har redan bidragit till utredning av miljöförhållandena på den aktuella fastigheten genom att bekosta miljötekniska undersökningar på fastigheten intill en kostnad om 15 – 20 000 kro-

nor, vilket för bolagets vidkommande har varit ansevärda belopp. Utredningarna genomfördes år 1983 och år 2005. Även denna omständighet skall beaktas vid jämningsprövningen.

Enligt bolaget skall de redovisade jämningsgrunderna tillämpas när det gäller föreläggandet att ta fram och redovisa en saneringsplan. Eftersom bolagets eventuella ansvar för utredning och efterbehandling enligt 10 kap miljöbalken skall jämkas till noll, gör bolaget gällande att de inte heller har något ansvar för att ta fram och redovisa en saneringsplan.

Bolaget vidhåller även sin tidigare redovisade uppfattning att förutsättningar bör finnas för att söka och erhålla statsbidrag enligt förordningen (2004:100) för såväl de förelagda skyddsåtgärderna som för framtagande av saneringsplanen jämte efterföljande sanering.

Miljönämnden vidhåller sitt beslut. Nämnden har i yttrande över bolagets överklagande anfört bl.a. följande. Det har i ärendet inte framkommit att bolaget befriats från skyldigheter att vidta nödvändiga skyddsåtgärder vid hantering av de farliga kemiska produkter som förorenat marken. Bolaget har inte heller lämnats något tillstånd enligt miljöskyddslagen eller miljöbalken för den verksamhet som bedrivits på fastigheten.

DOMSKÄL

Gällande författningsbestämmelser framgår av länsstyrelsen beslut.

Därutöver gäller enligt 8 § lagen (1998:811) om införande av miljöbalken att bestämmelserna i 2 kap 8 § och 10 kap 2 § miljöbalken skall tillämpas i fråga om miljöfarlig verksamhet vars faktiska drift har pågått efter den 30 juli 1969, om verkningarna av verksamheten alltjämt pågår vid tiden för miljöbalkens ikraftträdande enligt 1 §, och det föreligger behov av att avhjälpa skador eller olägenheter som har orsakats av verksamheten.

Av utredningen i målet framgår att Björstorps Träförädling HB har bedrivit sågverksverksamhet på fastigheten Björstorp 4:18 sedan 1903. Tryckimpregnering av virke har pågått på fastigheten under tiden 1965 – 2005 och träskyddsbehandling i form av doppning pågick under tiden 1978 – 1986. Sedan 2005 bedrivs ingen verksamhet på fastigheten. Fastigheten ligger i de sydöstra delarna av tätorten Emmaljunga och gränsar till bostadsbebyggelse och skogsmark. Fastigheten ligger inom skyddsområde för kommunens vattentäkt.

Sågverksområdet på fastigheten Björstorp 4:18 har av länsstyrelsen klassats i riksklass 1, bl.a. på grund av de hanterade kemikalierna samt att området ligger inom vattenskyddsområde. Den miljötekniska undersökning (MIFO fas 2) som genomförts på fastigheten visar att marken är förorenad inom tre delområden, dels vid den f.d. doppningsplatsen (ca 300 m²), dels vid två delområden vid den f.d. impregneringsplatsen och upplagsområden för impregnerat virke (totalt ca 1800 m²). Mycket höga dioxinhalter, som ligger mellan 20 till 560 gånger över Naturvårdsverkets riktvärde för mindre känslig markanvändning med grundvattenskydd, har uppmätts i marken kring den f.d. doppningsverksamheten. Inom de övriga två delområdena har arsenikhalter påvisats som överskrider motsvarande riktvärde med mellan ca 1,5 och 30 gånger. När det gäller spridningsvägar och omgivningspåverkan anges i utredningen att de påträffade föroreningarna kan spridas från området via bäcken som passerar genom området samt via grundvattnet. Eftersom påträffade markföroreningar finns i markytan föreligger även risk för spridning till omgivningen via damning i områden där vegetation saknas eller är begränsad.

Miljödomstolen konstaterar inledningsvis att den miljötekniska undersökning som gjorts visar att marken inom det f.d. sågverksområdet där Björstorps Träförädling HB bedrivit verksamhet under lång tid är förorenad på ett sätt som innebär risk för skador eller olägenheter för människors hälsa eller miljö. Någon annan verksamhetsutövare som kan ha bidragit till föroreningarna än Björstorps Träförädling HB finns inte. Det innebär att bolaget ensam är ansvarigt för de konstaterade föroreningsskadorna på fastigheten. Förelägganden om åtgärder enligt 10 kap miljöbalken kan därmed riktas mot bolaget.

Den fråga som miljödomstolen har att ta ställning till i målet är om den skälighetsbedömning som skall göras enligt 10 kap 4 § miljöbalken medför att bolagets ansvar skall begränsas i något avseende. Enligt förarbetena till denna bestämmelse måste en bedömning göras av hur långt efterbehandlingsåtgärder skall sträcka sig och vilket ansvar som det är skäligt att ålägga den efterbehandlingsansvarige. Denna bedömning bör ta sin utgångspunkt i att skador och olägenheter samt risk för skador och olägenheter skall undanröjas. Prövningen bör vidare ske mot bakgrund av hänsynsregeln i 2 kap., främst 2 kap 8 §, som ålägger alla som bedriver eller har bedrivit verksamhet som medfört skada eller annan olägenhet för miljön ansvar för att avhjälpa skada eller olägenhet (principen att förorenaren betalar). Vid skälighetsbedömningen har tidsaspekten betydelse. Vid bedömningen bör också vägas in om verksamheten har bedrivits på ett vid den tiden accepterat sätt med iakttagande av de villkor som gällt för verksamheten. Även andra omständigheter kan vara av betydelse. (Prop. 1997/98:45, del 2, sid. 120 ff).

Det första steget i bedömning gäller det miljömässigt motiverade i åtgärderna. Med hänsyn till de allvarliga föroreningsskador som finns inom det f.d. sågverksområdet samt att kostnaderna för de av miljönämnden förelagda åtgärderna är begränsade finner miljödomstolen att åtgärderna är miljömässigt motiverade.

Som redovisats ovan pågick doppningsverksamheten fram till 1986 och tryckimpregneringsverksamheten fram till 2005. Det finns därför enligt miljödomstolen inte skäl att begränsa verksamhetsutövarens ansvar på grund av den tid som förflutit sedan de verksamheter som orsakat föroreningsskadorna bedrevs.

När det gäller verksamhetsutövarens följsamhet mot dåtidens krav framgår av miljönämndens yttrande att det inte framkommit att bolaget skulle ha befriats från skyldigheten att vidta nödvändiga skyddsåtgärder vid hanteringen av de farliga kemiska produkter som förorenat marken. Den av bolaget bedrivna verksamheten har inte tillståndsprövats enligt miljöskyddslagen eller enligt miljöbalken. Några av myndigheter uppställda villkor för verksamheten som begränsar bolagets ansvar för

saneringen av uppkomna föroreningsskador finns inte. Det finns därför inte skäl att begränsa bolagets ansvar med hänsyn till det sätt som verksamheten bedrivits på.

Enligt miljödomstolen har i målet inte visats att bolaget eller bolagsmännen saknar medel att genomföra de förelagda åtgärderna. Det finns därför inte heller på den grunden skäl att ändra länsstyrelsens beslut.

Miljödomstolen finner vid en samlad bedömning att de förelagda åtgärderna är såväl motiverade som skäligen. Bolagets överklagande skall därför avslås.

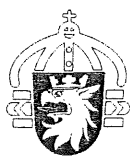
HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2

Överklagande skall ges in till Växjö tingsrätt, miljödomstolen, senast den 15 oktober 2008 och vara ställt till Svea hovrätt, Miljööverdomstolen. Prövningstillstånd krävs.

Bengt Johansson

Magnus Björkhem

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Bengt Johansson, ordförande, samt miljørådet Magnus Björkhem.

Vår referens

BH

Rättssektionen

Maria Philipsdotter Svensson

Tel exp: 040-25 25 09, 25 24 29

Överklagande av Miljönämndens i Hässleholms kommun beslut

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen ändrar inte det överklagade beslutet på annat sätt än att tiden för när åtgärderna enligt föreläggandet skall vara utförda flyttas fram till sex månader från delfåendet av Länsstyrelsens beslut.

Redogörelse för ärendet

Björstorps Träförädling HB (bolaget) har bedrivit träskyddsbehandlingar på fastigheten Björstorp 4:18 i Hässleholms kommun. Länsstyrelsen har uppdragit åt Tyréns AB att genomföra en översiktlig miljöteknisk markundersökning på fastigheten Björstorp 4:18. Rapporten inkom till miljönämnden den 4 maj 2007. Av rapporten framgår följande. På fastigheten har bedrivits sågverksrörelse med träskyddsbehandling. Tryckimpregnering som omfattat preparat med arsenik, koppar, och krom bedrevs under åren 1965-2005. Sk. doppning av virke användes under 1978-1986. För doppningsverksamheten användes bl.a. preparatet Gullvik Servarex som innehåller farliga kemiska produkter som pentaklorfenol och dioxin. De påträffade föroreningarna har uppstått vid hantering av det träskyddsbehandlade virket på platsen. Utsläppet i samband med internt omhändertagande av doppningsvätskan kan också ha bidragit till en viss del av föroreningen. I de förorenade områdena överskrider riktvärdet för mindre känslig markanvändning med grundvattenintresse (MKMGV) i jord. Områden med tungmetaller har en yta om ca 1 300 kvm och klorföreningar inklusive dioxin ca 300 kvm. Beräkningar av mängden baseras på medianhalt alternativt maximalt uppmätt halt. Som största mängd anges ca 18 g dioxin, ca 0,25 kg summan klorfenol (rester på fd. barkdeponi) och ca 1 ton arsenik inom respektive område. I rapporten angavs vidare att

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Plusgiro/Bankgiro	E-post	www
205 15 Malmö	Kungsgatan 13	040-25 20 00 vx	040-	6 88 11-9	lansstyrelsen@m.lst.se	www.m.lst.se
291 86 Kristianstad	Ö Boulevarden 62 A	044-25 20 00 vx	044-	5050-3739		

dioxin kan förekomma relativt ytligt och därför riskeras exponeras och spridas till omgivningen via djur eller personer som beträder det förorenade området. Detta område bör därför skyddas genom stängsel eller övertäckning i avvaktan på sanering. Föroreningshalter över MKMGV bör också saneras för långsiktigt hindra spridning till omgivande miljö.

Med anledning av Tyréns rapport beslutade miljönämnden i Hässleholms kommun den 20 juni 2007, med stöd av 26 kap 9, 21 och 22 §§ miljöbalken, 2 kap miljöbalken och 10 kap miljöbalken som reglerar ansvar för förorenad mark att:

1. förelägga Björstorp Träförädling HB att vidta skyddsåtgärder som förebygger spridningsrisken av dioxin från det område som anges i rapporten. Om inte saneringsåtgärder har vidtagits skall förebyggande skyddsåtgärder vara utförda senast **31 oktober 2007**.
2. förelägga Björstorp Träförädling HB att redovisa saneringsplan för de områden som förorenas med arsenik, koppas och krom samt pentaklorfenol och dioxin och där riktvärdena för MKMGV överskrids. Svar med saneringsplan skall redovisas till miljönämnden **senast 6 augusti 2007** om den ovan föreslagna redovisningen av ekonomiska, praktiska eller andra skäl inte kan genomföras skall motivering till detta anges. Om anstånd med att lämna in saneringsplan skulle behövas skall begäran om detta vara inlämnat till miljönämnden senast 6 augusti 2007.

Ni har, som bolagets firmatecknare och bolagsman, överklagat nämndens beslut och anført i huvudsak följande. Bolaget har bedrivit sågverksamhet sedan 1903. Mellan åren 1965 och fram till dess att anläggningen lades ned 2005 bedrevs tryckimpregnering, doppningsverksamheten bedrevs under åren 1978 och 1986. Bolaget har under hela denna tid bedrivit verksamheten i enlighet med gällande miljörättsliga lagkrav. Bolaget har nu blivit förelagt att vidta skyddsåtgärder i form av inhägnad eller övertäckning som förebygger spridningsrisken av dioxin. Såvitt kan förstås grundas denna del av föreläggande på 2 kap 3 § miljöbalken. Bolaget bestrider föreläggandet i denna del och gör gällande att nyttan med skyddsåtgärderna inte står i proportion till kostnaderna för desamma, varvid åberopas 2 kap 7 § miljöbalken. Kostnaderna för att hägna in området eller täcka över det med rena massor bedöms bli betydande. Bolaget, liksom bolagsmännen är för övrigt 80 respektive 78 år gamla och saknar i princip tillgångar. Några medel till

att vidta åtgärder finns helt enkelt inte. Enligt den senare punkten har bolaget blivit förelagt att redovisa en saneringsplan för de förorenade områdena där riktvärdena för MKMGV överskrids. Bolaget bestrider även denna del av föreläggandet.

Av samma skäl som anges ovan saknar bolaget och bolagsmännen ekonomiska och även praktiska möjligheter att ta fram och redovisa den angivna saneringsplanen. Bolaget bestrider således förläggandet om framtagande av saneringsplan samt eventuella förekommande ansvar för utredning. Krav på efterbehandling av området skall jämkas till noll enligt 10 kap 4 § miljöbalken. Efterbehandlingsansvaret innebär att den ansvarige i skälig omfattning skall utföra eller bekosta de efterbehandlingsåtgärder som erfordras. Utgångspunkten är således att det inte är ett åtgärds- eller kostnadsansvar fullt ut. När ansvarets omfattning skall bestämmas för envar ansvarig beaktas hur lång tid som förflutit sedan föroreningarna ägt rum, vilken skyldighet den ansvarige hade att förhindra framtida skadeverkningar och omständigheterna i övrigt. Oaktat förhållandet att bolaget anser att dess eventuella framtida ansvar skall jämkas till noll, har varken bolaget eller bolagsmännen ekonomiska möjligheter att låta ta fram och redovisa en saneringsplan och än mindre att bidra till efterbehandlingsåtgärder. Mot denna bakgrund och övriga redovisade omständigheter och skäl menar bolaget att förutsättningar torde föreligga enligt förordningen (2004:100) om statsbidrag till åtgärder för avhjälpande av föroreningsskador, för att söka och erhålla bidrag för såväl förelagda skyddsåtgärder som framtagande av saneringsplan jämte efterföljande sanering.

Skäl för Länsstyrelsens beslut

Av 2 kap 1 § miljöbalken (MB) framgår bl.a. att vid tillsyn enligt balken är alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skyldiga att visa att de förpliktelser som följer av de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap MB iakttas.

I 2 kap 2 § MB anges att alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skall skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet.

Enligt 2 kap 3 § MB skall alla som bedriver en verksamhet utföra de åtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att

förebygga, hindra eller motverka att verksamheten medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. I samma syfte skall vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik. Dessa försiktighetsmått skall vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Enligt 2 kap 7 § MB gäller hänsynsreglerna i 2 kap 1-6 §§ MB i den utsträckningen det inte kan anses orimligt att utföra dem. Vid denna bedömning skall särskilt beaktas nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder.

I 2 kap 8 § MB föreskrivs att alla som bedriver eller har bedrivit en verksamhet eller vidtagit en åtgärd som medfört skada eller olägenhet för miljön ansvarar till dess skadan eller olägenheten upphört för att denna avhjälps i den omfattning det kan anses skäligt enligt 10 kap MB.

Av 10 kap 1 § MB framgår att 10 kap skall tillämpas på mark och vattenområden samt byggnader och anläggningar som är så förorenade att det kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Av 10 kap 2 § MB framgår att ansvarig för efterbehandling av sådana områden, byggnader eller anläggningar är den som bedriver eller har bedrivit eller vidtagit en åtgärd som har bidragit till föroreningen (verksamhetsutövare).

I 10 kap 4 § MB föreskrivs att efterbehandlingsansvaret innebär att den ansvarige i skälig omfattning skall utföra eller bekosta de efterbehandlingsåtgärder som på grund av föroreningar som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att skada eller olägenhet uppstår för människors hälsa eller miljön. Enligt 10 kap 8 § MB tillämpas dessa bestämmelser också i frågor om ansvar för kostnader att utreda föroreningar inom sådant område som avses i 10 kap 1 § MB.

Enligt 26 kap 22 § MB är den som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller miljön eller den som annars är skyldig att avhjälpa olägenhet från sådan verksamhet skyldig att utföra sådana undersökningar av verksamheten och dess verkning som behövs för tillsynen. Enligt 26 kap 9 § MB får en tillsynsmyndighet meddela de förelägganden och förbud som behövs i ett enskilt fall för att denna balk samt föreskrifter,

domar och andra beslut som har meddelats med stöd av denna balk skall efterlevas. Mer ingripande åtgärder än vad som behövs i det enskilda fallet får inte tillgripas.

Av handlingarna i ärendet framgår att det är fråga om ett sådant förorenat område som avses i 10 kap 1 § MB. Vad gäller frågan om ansvar för efterbehandling följer av 2 § samma kapitel miljöbalken att den som bedriver, har bedrivit eller vidtagit en åtgärd som bidragit till föroreningen är ansvarig för efterbehandling. Bolaget har under åren 1978 till 1986 utfört doppningsverksamhet samt under åren 1965 till nedläggningen 2005 utfört tryckimpregnering av trä. Av Tyréns rapport samt bolagets egna uppgifter är det dessa verksamheter som medfört att delar av fastigheten Björnstorp 4:18 har blivit förorenade. Bolaget har därmed ansvar för efterbehandling av den förorenade fastigheten. Dock följer av 10 kap 4 § miljöbalken att efterbehandlingsansvaret innebär att den ansvarige (bolaget) i **skälighetsomfattning** skall utföra eller bekosta de nödvändiga åtgärder som på grund av föroreningarna behövs för att förebygga, hindra eller motverka att skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön uppstår. En bedömning får således göras om nämndens beslut att förelägga bolaget att vidta åtgärderna enligt beslutet kan anses som skäligt. Vid en sådan bedömning bör bl.a. nyttan av åtgärden vägas mot kostnaden för att utföra dem, hur lång tid som förflutit sedan den aktuella verksamheten bedrevs samt omständigheterna i övrigt.

Det har i ärendet kommit fram att det föreligger mycket höga halter dioxin på vissa delar av fastigheten samt att det föreligger risk för att föroreningarna sprids till omgivningen via djur eller personer som beträder marken. Nämnden har därför förelagt bolaget att vidta skyddsåtgärder för att förebygga spridningsrisk av dioxin. Med hänsyn till föroreningens omfattning och den stora spridningsrisken finner Länsstyrelsen att nämnden haft fog för sitt beslut att förelägga bolaget att vidta åtgärder för att hindra spridning, beslutets punkt 1. Nämnden förelade även bolaget, i beslutet punkt 2, att redovisa en saneringsplan för de områden som förorenats med arsenik, koppar och krom samt pentaklorfenol och dioxin och där riktvärdena för MKMGV överskrids. Nämnden har således förelagt bolaget att upprätta en plan för hur saneringen av fastigheten skall ske och bolaget har sålunda inte, i detta beslut, förelagts att sanera fastigheten. Som bolaget påpekar i överklagandet föreligger bl.a. av ekonomiska skäl inte möjlighet att inkomma med saneringsplan. Med hänsyn till att bolaget bedrev verksamhet på aktuell fastighet fram till 2005 samt att nyttan av en saneringsplan måste anses överstiga kostnaden

att utföra den finner Länsstyrelsen, även avseende denna del, att nämnden haft fog för sitt beslut. Någon annan omständighet som bör medföra att det överklagade föreläggandet upphävs har inte heller framkommit. Länsstyrelsen ändrar därför inte nämndens beslut på annat sätt än att tiden för när åtgärderna enligt föreläggandet skall vara utförda flyttas fram till sex månader från delfäendet av Länsstyrelsens beslut.

Detta beslut kan överklagas hos Miljödomstolen, se nedan.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har Leif Nyberin, beslutande, rättssektionen, Johan Wigh, miljöhandläggare, sektionen för miljöskydd – samhälle och Maria Philipsdotter Svensson, föredragande, deltagit.

Leif Nyberin

Maria Philipsdotter Svensson

Exp. till: Miljönämnden i Hässleholms kommun

HUR MAN ÖVERKLAGAR TILL MILJÖDOMSTOLEN

Om Ni vill överklaga länsstyrelsens beslut skall Ni skriva till Miljödomstolen, Växjö tingsrätt. Överklagandet skall dock skickas till Länsstyrelsen i Skåne län, Förvaltningsavdelningen, 205 15 MALMÖ.

Av överklagandet skall framgå vilket beslut Ni överklagar (ange diarienummer) och hur Ni vill att beslutet skall ändras. Ni bör också tala om varför Ni anser att beslutet skall ändras.

Skrivelsen skall undertecknas. Uppge även adress och telefonnummer. Om Ni har handlingar eller annat som Ni anser stöder Er uppfattning så bör Ni skicka med detta.

Länsstyrelsen måste ha fått Ert överklagande inom tre veckor från den dag Ni fick del av beslutet, annars kan överklagandet inte tas upp till prövning. Behöver Ni veta mer om hur Ni skall göra kan Ni kontakta länsstyrelsen, tel 040-25 20 00 (växel) eller www.m.lst.se.

Sammanträdesdatum
2007-06-20

Diarienummer
2005-001138 /kv

§ 103

**Björstorp 4:18
Inventering och undersökning av förorenad mark -
miljömålsuppföljning**

Beslut

1. Miljönämnden förelägger Björstorps Träförädling HB att vidta skyddsåtgärder som förebygger spridningsrisken av dioxin från det område som anges i utredningsrapport (2007-04-18, uppdrag 213512) från Tyréns AB. Om inte saneringsåtgärder har vidtagits skall förebyggande skyddsåtgärder var utförda senast 2007-10-31.
2. Miljönämnden förelägger Björstorps Träförädling HB att redovisa saneringsplan för de områden som förorenats med arsenik, koppar och krom samt pentaklorfenol och dioxin och där riktvärdena för mindre känslig markanvändning med grundvattenskydd (MKMGV) överskrids. Svar med saneringsplan skall redovisas till miljönämnden senast 2007-08-06. Om den ovan förelagda redovisningen av ekonomiska, praktiska eller andra skäl inte kan genomföras skall motivering till detta anges. Om anstånd med att lämna in saneringsplan skulle behövas skall begäran om detta vara inlämnat till miljönämnden senast 2007-08-06.

Skäl för beslutet

Med stöd av 26 kap 9 §, 21 § och 22 § samt 2 kap i miljöbalken (SFS 1998:808) får tillsynsmyndigheten begära att skäligen kontroll- och skyddsåtgärder vidtas för att hindra och förebygga skador på människors hälsa och miljön enligt balkens mål. Balkens 10 kap reglerar ansvar för förorenad mark. Enligt 28 § i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd skall en saneringsåtgärd i förorenad mark på förhand anmälas till tillsynsmyndigheten.

Beskrivning av ärendet

Vid sågverk som har bedrivit träskyddsbehandling i form av tryckimpregnering och doppning har ofta uppstått markföroreningar som följd av hanteringen av både vätskor och behandlat virke. Efter egna utredningar av ägaren och länsstyrelsens senaste uppdrag om undersökning har framkommit att vissa markområden på fastigheten Björstorp 4:18 är förorenade av tungmetaller från impregneringsmedel och klorerade ämnen från doppningsvätskor.

Miljökontoret har skrivit tjänsteutlåtande 2007-06-11.

Sänt till:

27/6 Björstorps Träförädling HB

Miljönämnden

Björstorp 4:18 Inventering och undersökning av förorenad mark - mil- jömålsuppföljning

Förslag till beslut

1. Miljönämnden förelägger Björstorps Träförädling HB att vidta skyddsåtgärder som förebygger spridningsrisken av dioxin från det område som anges i utredningsrapport (2007-04-18, uppdrag 213512) från Tyréns AB. Om inte saneringsåtgärder har vidtagits skall förebyggande skyddsåtgärder var utförda senast 2007-10-31.
2. Miljönämnden förelägger Björstorps Träförädling HB att redovisa saneringsplan för de områden som förorenats med arsenik, koppar och krom samt pentaklorfenol och dioxin och där riktvärdena för mindre känslig markanvändning med grundvattenskydd (MKMGV) överskrids. Svar med saneringsplan skall redovisas till miljönämnden senast 2007-08-06. Om den ovan förelagda redovisningen av ekonomiska, praktiska eller andra skäl inte kan genomföras skall motivering till detta anges. Om anstånd med att lämna in saneringsplan skulle behövas skall begäran om detta vara inlämnat till miljönämnden senast 2007-08-06.

Skäl för det föreslagna beslutet

Med stöd av 26 kap 9 §, 21 § och 22 § samt 2 kap i miljöbalken (SFS 1998:808) får tillsynsmyndigheten begära att skäligen kontroll- och skyddsåtgärder vidtas för att hindra och förebygga skador på människors hälsa och miljön enligt balkens mål. Balkens 10 kap reglerar ansvar för förorenad mark. Enligt 28 § i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd skall en saneringsåtgärd i förorenad mark på förhand anmälas till tillsynsmyndigheten.

Sammanfattning

Vid sågverk som har bedrivit träskyddsbehandling i form av tryckimpregnering och doppning har ofta uppstått markföroreningar som följd av hanteringen av både vätskor och behandlat virke. Efter egna utredningar av ägaren och länsstyrelsens senaste uppdrag om undersökning har framkommit att vissa markområden på fastigheten Björstorp 4:18 är förorenade av tungmetaller från impregneringsmedel och klorerade ämnen från doppningsvätskor. De olika föroreningstyperna finns i olika markområden som hör samman med tidigare verksamhet där.

Bedömningen av uppmätta halter grundas på jämförelse mot det generella riktvärdet mindre känslig markanvändning med grundvattenintresse (MKMGV). Grundvattenskyddet i detta fall hänger samman med att Hässleholms Vatten AB har en reservvattentäkt nedströms sågverkstomten i Björstorp. Skillnaden mot generella riktvärden för mindre känslig markanvändning (MKM) i typiska industriområden utan särskilt skyddsvärde är dock mindre och saneringsbehov föreligger oavsett riktvärdesnivån MKMGV eller MKM.

Miljökontoret bedömer att omedelbara skyddsåtgärder följt av saneringsåtgärder är motiverat utifrån miljöbalkens mål och regler för att skydda människors hälsa och miljön mot skadlig påverkan.

Utredning i ärendet

Länsstyrelsen har uppdragit åt Tyréns AB att genomföra en översiktlig miljöteknisk markundersökning på Björstorps Träförädling HB:s fastighet Björstorp 4:18 i Emmaljunga. Rapporten inkom till miljönämnden 2007-05-04.

På fastigheten Björstorp 4:18 har bedrivits sågverksrörelse med träskyddsbehandling. Både tryckimpregnering och doppning av virke har skett på fastigheten. Tryckimpregneringen som omfattat preparat med arsenik (As), koppar (Cu) och krom (Cr) bedrevs under åren 1965 – 2003. Den alternativa metoden doppningen av virke skedde i konserverande syfte för att hindra virkesskador, bl a blånad, under en kortare period under transport och inför nästa förädlingssteg av virket. Använt preparat, bl a Gullvik Servarex, innehöll farliga kemiska produkter som pentaklorfenol och dioxin. Den senare utgör en förorening i preparatet och har relativt nyligen upptäckts via markundersökningar på doppningsplatser vid sågverk i Sverige. Doppningsverksamheten vid sågverket i Björstorp pågick under perioden 1978 - 1986. Då doppningsverksamheten avvecklades 1986 skedde en intern behandling av överbliven vätska på fastigheten med rening i ett kolfilter varefter vätskan släpptes ut på marken intill doppningsanläggningen. Kolfiltret med koncentrerad förorening av klorerade ämnen lämnades till SAKAB för destruktion.

Markföroreningar finns nu dels i anslutning till behandlingsanläggningarna och dels på uppställningsplatser för behandlat virke. Föroreningar från tryckimpregneringen finns i ett par områden i fastighetens sydöstra del och förorening från doppning i anläggningens centrala del. De påträffade föroreningarna har uppstått vid hanteringen av det träskyddsbehandlade virket på platsen. Utsläppet i samband med den interna behandlingen av doppningsvätskan kan också ha bidragit till en viss del av föroreningen.

I de förorenade områdena överskrider riktvärdet för MKMGV i jord. Områden med tungmetaller har en yta om ca 1300 m² och med klorföroreningar inklusive dioxin ca 300 m². Beräkningar av mängder baseras på medianhalt alternativt maximalt uppmätt halt. Som största mängd anges ca 18 g dioxin (TEQ, tox-

Datum
2007-06-11

Diarienummer
2005-001138

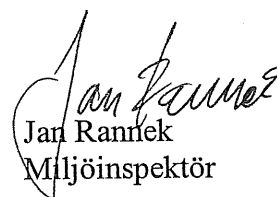
equivalent), ca 0,25 kg summa klorfenol (rester på f d barkdeponi) och ca 1 ton arsenik inom respektive områden.

exponeras för
I rapporten anges att dioxin kan förekomma relativt ytligt och därför riskeras spridas till omgivningen via djur eller personer som beträder det förorenade området. Detta område bör därför skyddas genom stängsel eller övertäckning i avvaktan på sanering. Föroreningshalter över MKMGV bör också saneras för att långsiktigt hindra spridning till omgivande miljö.

Miljökontoret

Sven-Inge Svensson
Miljöchef

Jan Rannek
Miljöinspektör